

Її голос – душа України

(до 65-ї річниці від дня народження Квітки Цісик (1953 –1998), американської співачки українського походження)

Хто хоч раз почув голос цієї співачки, ніколи не забуде її, наче вона знала якусь таємницю, загальну для кожного людського серця. Кажуть, її голос має містичну силу, заворює і лікує. Звідки ж взялася чарівна українська квітка, яка знала таємний код української душі, у чужині, в самому центрі Нью-Йорка?

Під час війни в 1944 році молоді батьки Квітослави (скорочено Квітка) виїхали зі Львова і довгий час переховувалися від німців і від радянської влади. І, нарешті, в сорок дев'ятому році, завдяки фінансовій допомозі друзів і родичів, потрапили в США.

Це була інтелігентна сім'я. Мама Іванна - вчителька, належала до роду відомих у Львові архітекторів на прізвище Нагірні. Її дід спроектував і побудував понад двісті відомих храмів на Галичині. Її чоловік, батько Квітослави, Володимир Цісик народився у відомому енергетичному і містичному місці України - в селі Ліски Коломийського району, біля так званого Циганського горба, де сьогодні проходять музично-поетичні фестивалі на честь Квітки Цісик.

У чотири роки талановита дівчинка Квітка візьме в руки скрипку, а її знаменитий батько (співзасновник Українського Музичного Інституту (УМІ) в Нью-Йорку) даватиме їй уроки. Хоча у Квітки було безліч талантів: вона грала в театрі, танцювала, прекрасно співала.

Цісики розмовляли вдома українською мовою і співали прекрасні українські пісні, які все життя, наче якийсь містичний код або надзавдання, стояли над Квіткою і вимагали, щоб вона їх виконувала і популяризувала. Батьки змалечку віддали дівчаток до української суботньої школи і до літнього табору пластунів "Новий Сокіл". Там Квітка очолила юнацький співочий ансамбль "Соловейки", де виконувалися народні українські пісні, в тому числі пісні січових стрільців. Вступила до консерваторії, відмовившись від скрипки, вибрала вокал, мріючи про кар'єру оперної співачки. Її голос був дуже схожий на голос скрипки. Це рідкісне колоратурне сопрано - найвищий і найрідкісніший жіночий голос. Крім того, Квітка Цісик володіла технікою "білого голосу", властивою народній традиції карпатського регіону. Українці називають такий голос внутрішнім, що йде з серця, з глибини душі. Неповторне поєднання робило голос вокалістки воістину унікальною знахідкою для оперної сцени. Але їй не судилося зробити кар'єру оперної прими.

Одного разу прямо на сцені у Володимира Цісика стався серцевий напад. Після смерті батька про оперну кар'єру довелося забути. Потрібно було заробляти на життя та навчання.

Скоро роботи стане так багато, що Цісик перетвориться в найдорожчу і найзатребуванішу співачку рекламних джінглів.

День Квітки (Кейсі) був розписаний по хвиликах: з восьмої ранку до восьмої вечора.

Не випадково Квітка Цісик відчувала незадоволеність і мріяла про інші висоти. Одного разу, розмовляючи зі своїм чоловіком про українську пісню, сказала, що немає нічого прекраснішого, ніж мелодії її батьківщини, що це справжній скарб і їй дуже хочеться, щоб всі побачили його. "Ну, покажи ж ці хвалені українські пісні, чому ми їх не чуємо? Де вони?" Це був кінець сімдесятих, коли української пісні в якісному записі просто не було. А та, що була, не могла конкурувати з якісним американським фольклором та іншою вокальною продукцією.

І тоді у Кейсі виникла ідея записати українські пісні не під бандуру і скрипку, а на високому професійному рівні.

Акомпанувала їй сестра, за правильністю вимови стежила мама Іванна. Таким чином, жінка, яка ніколи не була в Україні й чула народні пісні тільки від своїх рідних і знайомих, записала абсолютно оригінальні трактування відомих мелодій, заново прочитавши українську душу. Кажуть, що Квітка Цісик відчула українців краще, ніж самі українці відчувають себе. Перший альбом називався "Квітка", другий альбом - "Два кольори"

За радянських часів її пісні були під забороною, як творчість закордонної виконавиці. Якимось чином підпільно записи переправлялися в СРСР і поширювалися. Квітка повернулася додому. Поступово її почали впізнавати не тільки професіонали, але й прості слухачі. Керівник ансамблю "Червона рута", Олександр Горностай, взяв у неї єдине інтерв'ю і запросив в Україну з концертами, розуміючи, який подарунок вона зробила українській естраді. Але їй завадила хвороба.

Коли в 1991 році співачці вперше був поставлений діагноз рак грудей, лікарі давали їй кілька місяців життя. Але вона боролася з хворобою довгі сім років, проходячи виснажливі курси хіміотерапії і не припиняючи плідно працювати. У неї була мрія записати ще один альбом з українськими піснями (колискові для сина), приїхати з концертами на історичну батьківщину.

Однак мрія чудової Квітки, яка могла би стати окрасою будь-якої сцени, все-таки здійснилася. Голос Квітки Цісик повернувся на батьківщину її предків – в селі Ліски проходять музичні фестивалі в її честь.

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф